

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

АНТРОПОГЕННА ГЕОМОРФОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»

6-й семестр, 2023 рік вступу

денна (заочна) форми навчання

Галузь знань

01 Освіта

Спеціальність

014 Середня освіта

Освітній рівень

перший

(бакалаврський)

Назва кафедри
та викладач /
викладачі

Кафедра географії

Викладач: Ткаченко Тетяна Іванівна

Лінк на профіль викладача у Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Laph1YMAAAAJ>

E-mail: t.i.tkachenko@udu.edu.ua

I. Основна
мета/цілі навчання

Ознайомлення студентів з різними аспектами дослідження та вивчення проблем, що пов'язано з обґрунтуванням й виділення природно-антропогенних геоморфосистем, їх типізацією відповідно до відмінностей у співвідношеннях домінуючих рельєфоутворювальних чинників і процесів, що відображено у диференційованості режимів і обстановок сучасного геоморфогенезу території.

II. Місце навчальної
дисципліни в
освітній програмі*

Навчальна дисципліна вибіркова

Цикл професійної підготовки

Шифр у навчальному плані: BB.2.2.02

III. Обсяг
навчальної
дисципліни

Кількість кредитів

3 кредити

Загальна кількість годин

90

Лекційні заняття

18

Семінарські/практичні заняття

18

Самостійна робота

54

IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни

Змістовий тематичний модуль I.

Сучасна типізація та структура природно-антропогенних геоморфосистем.

Тема 1. Антропогенна геоморфологія як наука. Еволюція антропогенного впливу на рельєф.

Тема 2. Види та форми антропогенного впливу на рельєф.

Тема 3. Сучасні «локації співвідношень» природних і антропогенних (техногенних) чинників при формуванні геоморфосистем.

Тема 4. Просторова організація природно-антропогенних геоморфосистем різних рівнів - глобальних, регіональних, локальних тощо.

Змістовий тематичний модуль 2.

Антропогенні рельєфоутворювальні й трансформаційні процеси.

Тема 5. Хронологічна послідовність, тривалість формування та функціонування природно-антропогенних геоморфосистем.

Тема 6. Інтегральна оцінка масштабів антропогенної трансформації природного рельєфу та потенційних матеріальних втрат ПАГ.

Тема 7. Ризик прояву екстремальних процесів і виникнення надзвичайних ситуацій в районах розміщення ПА/ПТГ типів.

Тема 8. Проблеми типізації природно-антропогенних геоморфосистем.

V. Результати навчання

ПРН 3. Сучасні уявлення про основні елементи прикладних географічних досліджень, методичні підходи щодо структури природно-антропогенних геоморфосистем сприяє формуванню їх адаптаційних властивостей - здатності природної підсистеми сприймати елементи антропогенної (техногенної) підсистеми, зберігаючи при цьому морфологічну, морфолітологічну стійкість і формуючи нові функціональні зв'язки.

ПРН 6. Демонструвати розуміння значущості просторових відносин у природі та суспільстві, пояснювати просторову диференціацію геоморфосфери загалом, та її різнорангових полі генетичних й різновікових складових, що утворилися на сучасному етапі й включають природні та природно-антропогенні геоморфосистеми, які характеризуються певними властивостями і перебувають у різних динамічних станах.

ПРН 10. Обґрунтування наукових засад вивчення антропогенного геоморфогенезу з урахуванням регіональних особливостей геолого-геоморфологічної будови і характеру комплексної дії природних та антропогенних процесів, що вивчає створені й перетворені людиною форми рельєфу та роль антропогенного фактора у формуванні природних і природно-антропогенних форм рельєфу.

ПРН 13. Здатність поглиблювати наукові знання про поєднання успадкованих ендегенних режимів або обстановок рельєфоутворення, що характеризуються проявом односпрямованих (висхідних, низхідних) тектонічних рухів земної кори, з практично незмінними режимами та обстановками екзогенного морфогенезу сприяє збереженню тренду формування.

ПРН 14. Здатність застосовувати навички просторового аналізу природно-антропогенних геоморфосистем, що сприяють формуванню їх адаптаційних властивостей – здатності природної підсистеми сприймати елементи антропогенної (техногенної) підсистеми.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи, тестові модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проектах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, ґрунтовно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

ВП. Політика курсу*

ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

ВПІ. Основні інформаційні ресурси

1. Гошовський С., Рудько І., Преснер Б. Екологічна безпека техноприродних геосистем у зв'язку з катастрофічним розвитком геологічних процесів. – Львів-Київ: ЗАТ Нічлава, 2002. – 624 с.
2. Палієнко В. П., Барщевський М.С., Спиця Р.О. Морфоструктурно-неотектонічний аналіз території України (концептуальні засади, методи і реалізація) / В.П. Палієнко, М.С. Барщевський, Р.О. Спиця, О.Б. Багмет та ін.; за ред. В.П.Палієнко. – К.: Наук. думка, 2013. – 263 с.
3. Палієнко В.П. Проблеми, напрями, завдання регіонального аналізу антропогенного геоморфогенезу в Україні // Укр. геогр.журн. – 2014. – № 3. – С. 19-24.
4. Стецюк В.В., Сілецький Ю.А. Основи екологічної геоморфології. – Київ : Четверта хвиля, 2000. – 348 с.
5. Стецюк В.В. , Рудько Г.І. Екологічна геоморфологія та охорона надр. - Київ, ВПЦ "Київський університет", 2004.
6. Palienko V.P. (2014). Problems, directions, tasks of regional analysis of anthropogenic geomorphogenesis in Ukraine. Ukrainian Geographical Journal, 3, 19-24
7. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/Koltyn-antropogenna-morfologiya.pdf>

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри географії протокол №6 від 15 січня 2025 р.
